

Temanotat

**Palestina: Passering av
grenseovergangene Rafah og Erez til
og fra Gazastripen**

Lifos – Center för landinformation och
landanalys inom migrationsområdet

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

The Gaza Strip has been under Israeli closure for the last decade following Hamas' military takeover in 2007. The closure entails strict entry and exit regulations, and priority is primarily given to severe humanitarian cases and business people. During the past few years, these prioritized groups have increasingly faced problems in obtaining permits to cross the border at Erez from Israeli authorities. In addition to the Israeli restrictions, Egypt closed its border in Rafah in 2014. Although the border to Egypt is open on sporadic basis, the unpredictability makes it very hard to plan a trip abroad. When the border is open, priority is given to patients with medical appointments in Egypt and to persons with legal residency in a third country, like students or people with a foreign citizenship. This means that the people of Gaza have a narrow opportunity to leave the area.

SAMMENDRAG

Gazastripen har vært underlagt en israelsk blokadé i ti år som følge av at Hamas fikk full kontroll over området i 2007. Blokaden innebærer at det er strenge restriksjoner på utreise, og at det først og fremst er personer med sterke humanitære behov samt enkelte forretningsfolk som får reise ut av Gaza via Israel. I de senere årene har også disse prioriterte gruppene i økende grad hatt problemer med å få utreisetillatelse fra israelske myndigheter. I tillegg til de israelske restriksjonene, rammes Gazas befolkning også av at Egypt i 2014 stengte grenseovergangen i Rafah. Denne grensen åpnes riktignok sporadisk, men uforutsigbarheten rundt åpningstidene gjør det nær umulig for Gazas befolkning å planlegge en utenlandsreise. De dagene grensen er åpen, prioriteres personer som har avtale om medisinsk behandling i Egypt og personer med lovlig opphold i et annet land. Dette betyr at Gazas befolkning har få muligheter til å forlate Gazastripen.

INNHold

1. Innledning	6
2. Grenseovergangen ved Rafah	7
2.1 Prosedyre for å søke om utreise via Rafah	10
2.2 Utreise for medisinsk behandling	11
2.3 Bestikkelser	11
2.4 Prosedyre for innreise til Gaza fra Egypt	12
2.5 Smuglertrafikk gjennom tunellene	14
3. Grenseovergangen Erez.....	14
3.1 Prosedyre for å søke om utreise via Erez.....	15
3.2 Innreise til Gaza.....	16
3.3 Kontroll ved grensen	16
3.4 Palestinske kontrollposter i Gaza	17
3.5 Israelsk praksis for innvilgelse av reisetillatelse	17
3.6 Utreise for næringsdrivende	19
3.7 Utreise for medisinsk behandling	20
3.7.1 Søknadsprosedyre.....	20
3.7.2 Praksis.....	21
3.8 Utreise for ansatte i NGO-er og VIPs.....	23
3.9 Utreise for studenter	23
3.10 Utreise for personer med andre humanitære behov	23
3.11 Pågrepelser ved grensen.....	24
4. Utreise til Jordan over Allenby Bridge	24
5. Konklusjon.....	26
6. Referanser.....	27

1. INNLEDNING

Det er i dag to grenseoverganger for persontrafikk inn og ut av Gazastripen. Den ene ligger i nord mot Israel, ved Erez (israelsk) / Beit Hanoun (arabisk), og den andre ligger i Rafah i sør, mot Egypt. Trafikk over begge grensepostene er strengt regulert av henholdsvis Israel og Egypt.

Israel innførte restriksjoner over grensetrafikken allerede på 90-tallet, men disse ble forsterket i 2007 etter at Hamas med militærmakt overtok kontrollen på Gazastripen.¹ Gazas befolkning har i realiteten vært underlagt en blokade i ti år.

Grenseovergangen til Egypt har vært den eneste reelle veien inn og ut fra Gazastripen for majoriteten av befolkningen. Etter 2007 har derimot også denne grensen vært mer stengt enn åpen på grunn av den ustabile sikkerhetssituasjon på Sinaihalvøya og det dårlige forholdet mellom Egypts regime og Hamas. Unntaket er perioden Det muslimske brorskapet og president Mursi styrte landet etter den arabiske våren i 2011 og frem til regimet ble styrtet 3. juli 2013. I denne perioden var relasjonen til Hamas-regjeringen i Gaza – en fraksjon av det muslimske brorskapet – god, og grensen åpen for vanlig trafikk. Siden oktober 2014 har grensen i realiteten vært stengt med unntak av noen titalls dager per år.

I det følgende vil vi redegjøre for dagens praksis ved grensene, hvilke grupper som blir prioritert, og hvilke utfordringer reiserestriksjonene har for beboerne i Gaza.

Notatet bygger blant annet på intervjuer med relevante palestinske, israelske og internasjonale kilder foretatt under en informasjonsinnhentingsreise til Gaza, Jerusalem og Vestbredden i månedsskiftet oktober-november 2016. Det er også benyttet offentlig tilgjengelig informasjon fra blant annet FN og menneskerettighetsorganisasjoner. Notatet er utarbeidet i samarbeid med Lifos, som deltok på informasjonsinnhentingsreisen under oppholdet i Jerusalem og på Vestbredden.

¹ Det israelske sikkerhetsrådet erklærte den 19. september 2007 at Gazastripen var fiendtlig territorium kontrollert av en terroristorganisasjon, og innførte på bakgrunn av det en rekke økonomiske og sivile sanksjoner som begrenset import og persontrafikk over grensen fra Gaza til Israel (COGAT 2011).

Figur 1 Kart over Gaza med henvisning til grensepostene

Kilde: HRW 2017.

2. GRENSEOVERGANGEN VED RAFAH

Rafah Crossing Point er Gazastripens eneste internasjonale grenseovergang. Frem til 2005 ble grensen kontrollert av egyptiske og israelske myndigheter, men etter at Israel trakk seg ut av Gaza, overtok den palestinske selvstyremyndigheten (PA) kontrollen på palestinsk side.² I avtalen om Movement and Access (AMA), inngått 30. november 2005 mellom Israel og PA, var partene enige om å gi EU en observatørrolle for å følge med på virksomheten ved grenseovergangen. European Union Border Assistance Mission Rafah (EUBAM) ble etablert og var operativ fra avtalen ble inngått frem til 9. juni 2007, da Hamas med militærmakt overtok kontrollen på Gazastripen (European Union 2016). På grunn av den spente situasjonen mellom Hamas og Israel, besluttet EUBAM-observatørene å forlate området. EUBAM er imidlertid rede til å gjenoppta virksomheten når grensen gjenåpnes.

Etter Hamas' maktovertakelse innførte den egyptiske presidenten Hosni Mubarak strenge restriksjoner som førte til at grensen i hovedsak ble stengt for vanlig trafikk (B'Tselem 2016a). Grensen åpnet på sporadisk basis og alvorlig syke pasienter og studenter fikk prioritet. Dette endret seg da Det muslimske brorskapet overtok

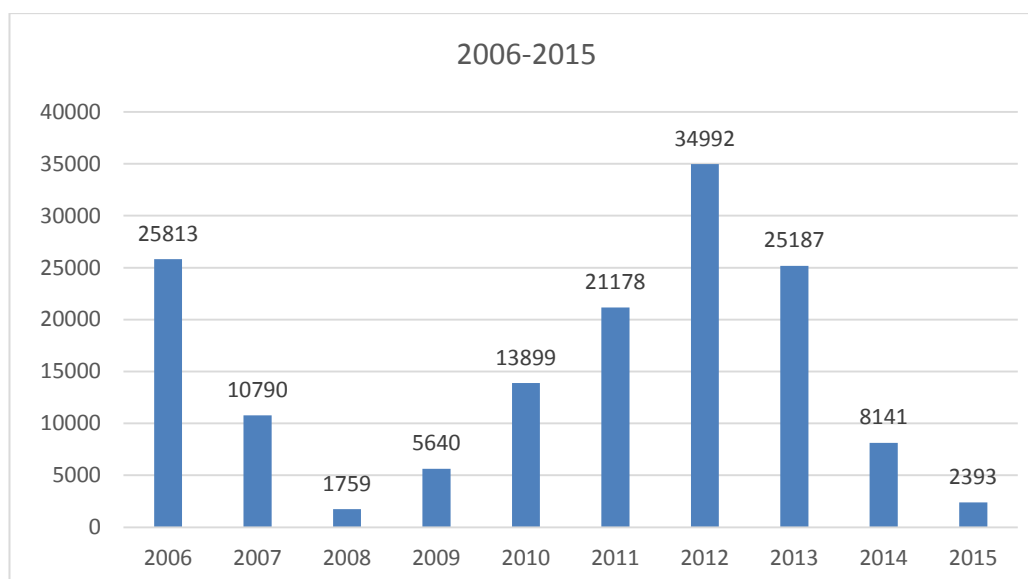
² Grensen er indirekte også kontrollert av Israel gjennom landets kontroll over det palestinske folkeregisteret (Al Haq et al. 2016, s. 38). Personer som ikke er registrert i folkeregisteret, får ikke ID-kort eller pass.

makten i Egypt i mai 2011. Da ble grensen åpnet for vanlig trafikk, og den fikk regulær åpningstid mellom kl. 9-17 hver dag, med unntak av fredager og offentlige helligdager. Det ble innført en maksimumsgrense på 600 reisende per dag, men visumkravet til Egypt ble hevet for kvinner, mindreårige og menn over 45 år (B'Tselem 2016a). Økningen i trafikk over grensen i perioden 2011 til 2013 vises i figur 2 nedenfor. I denne perioden var antall grensepasseringer på sitt høyeste etter 2006.

Situasjonen endret seg igjen etter at Mursi-regimet ble styrtet i juni 2013. Etter en periode med intern uro i Egypt og gjentatte væpnede angrep rettet mot egyptiske soldater på Sinaihalvøya, innførte den nye egyptiske presidenten Abdel Fattah al-Sisi nye restriksjoner på grensen, og i oktober 2014 ble grensen nær stengt (Gisha 2017c; Ahram Online 2016; UNHCR 2015; OCHA 2017e). I 2015 var den åpen i 32³ dager, og i 2016 i 44⁴ dager (OCHA 2017e). Situasjonen bedret seg noe i løpet av høsten 2016. Mens grensen kun var åpen 11 dager i løpet av årets første halvår, var den åpen i 33 dager i siste halvår. Som det fremgår av figur 3 (s. 9), var grensen helt stengt i januar, mars og april 2016 (OCHA 2017e). Personer på pilegrimsreise til Mekka, alvorlig syke med behov for medisinsk behandling i utlandet, samt studenter og personer med oppholdstillatelse i Egypt og andre land blir prioritert når grensen er åpen.

Årsaken til den forsiktige forbedringen fra september tilskrives en gryende forsoning mellom president Sisi og Hamas, fremforhandlet av den tidligere Fatah-lederen fra Gazastripen, Mohammed Dahlan (Eldar 2017a; Eldar 2017b; Middle East Eye 2016).

Figur 2 Gjennomsnittlig antall personer som krysset grensen over Rafah (begge veier) per måned i perioden 2006-2015

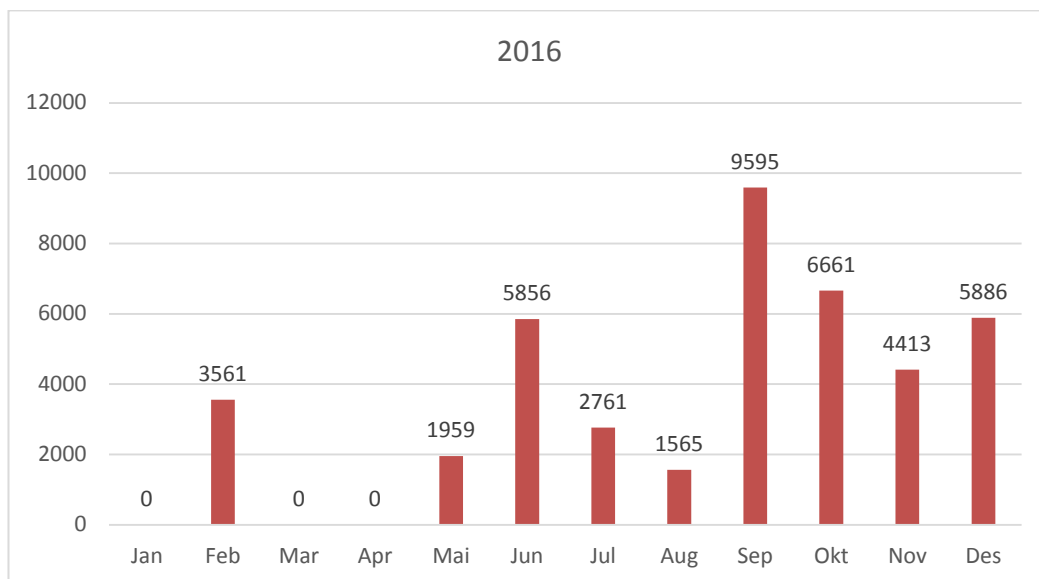

Kilde: OCHA 2017e i Landinfos gjengivelse.

³ Ifølge Gisha (2017c) var utreise fra Gazastripen til Egypt kun mulig i 25 av disse dagene, mens B'Tselem (2016a), som refererer til Gazas Innenriksdepartement og WHO, hevder utreise kun var mulig 24 av dagene.

⁴ Ifølge Gisha (2017c) var grensen åpen i 48 dager i 2016, hvorav utreise fra Gazastripen var mulig i 42 av dem.

Figur 3 Antall personer som krysset grensen over Rafah (begge veier) per måned i 2016

Kilde: OCHA 2017e i Landinfos gjengivelse.

På tross av den forsiktige økningen i antall åpne dager høsten 2016, er det kun et begrenset antall personer som kan reise inn og ut av Gazastripen. Minst 20 000 er forhåndsregistrert for utreise fra Gaza, i henhold til lokale myndigheter (som gjengitt i OCHA 2017b). Disse står på en venteliste og får ikke vite tidspunkt for reisen før 1-2 dager i forkant. Til syvende og sist er det egyptiske myndigheter som beslutter hvem som får reise ut.

Ifølge informasjon innhentet av Lifos i slutten av oktober 2014 fra det egyptiske utenriksdepartementet, er det det egyptiske militæret som har det siste og avgjørende ordet med hensyn til grensens åpningstider, selv om både Utenriks- og Innenriksdepartement samt etterretningstjenesten er med på diskusjonene (Lifos 2015, s. 10).

I løpet av de tre første månedene i 2017 har grensen kun vært åpen, eller delvis åpen, i tolv dager. Totalt fikk 12 810 personer reise inn eller ut av Gazastripen i denne perioden: 5919 i januar, 2900 i februar og 4191 i mars (OCHA 2017f). I realiteten må grensen regnes som stengt.

Det egyptiske regimet begrunner stengningen av grensen med sikkerhetssituasjonen. Sinaihalvøya har vært utsatt for flere alvorlige angrep utført av opposisjonelle militante grupper, og egyptiske myndigheter ønsker å forhindre trafikk av islamister og våpen over grensen i Rafah (Loveluck 2014; Rafah Today 2016; Palestinsk akademiker, møte i Gaza oktober 2016). Ifølge en akademiker ved et av Gazas universiteter, som Landinfo møtte i oktober 2016, hevder egyptiske militære myndigheter at grensen holdes stengt fordi området mellom grensen og al-Arish på Sinaihalvøya er utrygt for sivile, selv om angrepene som finner sted der, først og fremst er rettet mot egyptiske soldater. Et av angrepene skal angivelig ha rammet en ambulanse med en palestinsk pasient på vei til Kairo for behandling. Ifølge den

palestinske akademikerer skal en egyptisk general han nylig hadde møtt i Kairo, ha uttalt at egyptiske myndigheter ønsker å åpne grensen dersom situasjonen på Sinai roer seg og holder seg stabil. Vår kilde beskrev Sinai som en krigssone, selv om det ikke pågår noen regelrett krig der. Sporadiske angrep og synet av utbombede bygninger og militære kjøretøy gir likevel silke assosiasjoner.

På Landinfos spørsmål om Egypt holder grensen stengt som en straff mot Hamas, svarte akademikerer bekreftende. Han begrunnet det med at Egypt ikke ser på Hamas som en legitim regjering for Gaza, og at de ønsker at PA skal ta ansvaret for grensekontrollen på palestinsk side. President Abbas skal imidlertid ikke ønske dette før han har fått tilbake kontrollen i hele Gaza – altså må det først på plass en forsoning med Hamas før PA igjen kan overta kontrollen over grensen på palestinsk side, ble det hevdet (Palestinsk akademiker, møte oktober 2016). Også Human Rights Watch (2017, s. 12-13) tolker Egypts beslutning om å holde grensen nærmest stengt som et resultat av det anstrengte forholdet mellom al-Sisi-regjeringen og Hamas.

2.1 PROSEDYRE FOR Å SØKE OM UTREREISE VIA RAFAH

En person som ønsker å reise ut av Gazastripen gjennom Rafah Crossing Point (RCP) og Egypt, må registrere navnet sitt ved Passenger Registration Office, underlagt Hamas' innenriksdepartement i Gaza (B'Tselem 2016b). Man søker ikke om reisetillatelse, men man registrerer seg for å bli satt på venteliste.

Ifølge en av Landinfos palestinske kontakter i Gaza (Kilde A, e-post september 2016), som selv har reist over grensen flere ganger, vil man ved registrering få en utskrift der navn, reisedato og nummer på den bussen man skal ta fra den palestinske til den egyptiske siden av grensen, er notert. Siden grensen som oftest er stengt, vil ikke datoen nødvendigvis være fylt inn. Man må ofte vente i flere måneder før man får en reisedato fastsatt. Prioritet gis til studenter, pasienter og personer med oppholdstillatelse i utlandet. Navnene på dem som får reise når grensen er åpen, kunngjøres på hjemmesiden til Innenriksdepartementet i Gaza én til to dager før avreisedagen. Egyptiske myndigheter kunngjør ofte åpningstiden for grensen kun 24 timer før (Kilde A, e-post september 2016).

Hamas har i prinsippet ingen restriksjoner på utreise fra Gazastripen, men ifølge det amerikanske utenriksdepartementets årsrapport om menneskerettigheter i Israel og de okkuperte områdene for 2016 (U.S. Department of State 2016, seksjon 2d), skal Hamas ha nektet enkelte personer utreise på bakgrunn av reisens formål. Det gis ikke eksempler på hva slags type reiser det dreier seg om, men ifølge palestinske organisasjoner Landinfo tidligere har snakket med, gjelder dette først og fremst personer med tilknytning til Fatah. Det fremkommer også av rapporten til det amerikanske utenriksdepartementet at Hamas skal ha avkrevd skatter og avgifter for å føre opp navn på listen. Videre hevdes det at ugifte kvinner i enkelte tilfeller har blitt nektet utreise. Det er ikke spesifisert i rapporten om disse restriksjonene gjelder utreise til Egypt eller Israel, men det er sannsynlig at det gjelder begge grenseovergangene.

Egypt krever visum av alle palestinere med unntak av kvinner, mindreårige under 18 år og menn over 40 år som både har palestinske ID-dokumenter og oppholdstillatelse utenfor Palestina (Visados.com u.å.; Wikipedia 2017).

Menn i alderen 18-40 år trenger i tillegg til visum til Egypt, en sikkerhetsklarering av egyptiske myndigheter, uavhengig av om de er bosatt i eller utenfor Gaza (Visados.com u.å.).

Palestinere som kun skal reise gjennom Egypt på vei til et tredjeland, trenger ikke visum, så fremt man reiser direkte til flyplassen og blir der til flyavgang (Visados.com u.å; Wikipedia 2017). Man må da legge frem flybillett og visum til tredjeland ved utreise. Personer som skal til Egypt for legebehandling eller for å studere, må vise frem legeerklæring eller studentbevis (Kilde A, e-post september 2016).

De reisendes pass stemples på begge sider av grensen, av henholdsvis Hamas og egyptiske myndigheter.

I realiteten er det kun pasienter og studenter med studieplass i Egypt som får innreisetillatelse til Egypt. Andre får i hovedsak kun reise gjennom landet på vei til et tredjeland. I tillegg hender det at Egypt gir tillatelser til enkeltpersoner på særskilt grunnlag.

2.2 UTREISE FOR MEDISINSK BEHANDLING

Gazabeboere som lider av sykdommer som ikke kan behandles i Gaza, kan reise til Egypt for å få behandling. Dette vil i hovedsak gjelde pasienter som ikke får innvilget søknader om medisinsk behandling dekket av PA i Israel, Øst-Jerusalem eller Vestbredden. Utgifter til behandling i Egypt dekkes som oftest av personen selv. Men siden grensen hovedsakelig er stengt, er det vanskelig å planlegge for behandling i Egypt. En reise gjennom Sinai er dessuten både kostbar og krevende for syke mennesker. Pasienter som likevel ønsker behandling i Egypt, må, på lik linje med andre som vil reise ut via Rafah, registrere seg ved Passenger Registration Office, underlagt Gazas innenriksdepartement (B'Tselem 2016b). Det er satt av en begrenset kvote for pasienter på listen over hvem som får krysse grensen. Personer som er klarert for å krysse grensen, vil, som nevnt over, kunngjøres på nettsiden til Innenriksdepartementet i Gaza kort tid før grensen åpnes (B'Tselem 2016b).

I perioden 2011 til 2013, da Det muslimske brorskapet styrte Egypt, var det langt enklere for personer i Gaza å søke medisinsk behandling i Egypt enn i Israel eller på Vestbredden. Årsaken var at det var lettere å krysse den egyptiske grensen enn den israelske.

Ettersom grensen stort sett har vært stengt siden 2014, har det vært en markant nedgang i antall personer som har kunnet reise til Egypt for å få medisinsk behandling. Før 2014 reiste i gjennomsnitt mer enn 4000 Gazabeboere månedlig til Egypt av helserelaterte årsaker (OCHA 2017e). I 2016 fikk derimot kun 1712 pasienter denne muligheten i løpet av de 38 dagene grensen var åpen for pasienter (OCHA 2017e).

2.3 BESTIKKELSER

Det hevdes fra flere hold at egyptiske grensemyndigheter krever bestikkelser ved grensepassering (Gadzo 2017; PCHR møte i Gaza oktober 2016; Kamal & Stuart 2016; Satin 2016). Summer som 2500-10 000 amerikanske dollar er visstnok ikke uvanlig å betale for å få krysse grensen, ifølge de samme kildene. Mange betaler

bestikkelsene via en mellommann som også tar sin del av beløpet. Alle som vil krysse grensen, risikerer å måtte betale bestikkelser.

Avhengig av beløp og mellommann, skal det også angivelig være mulig å krysse grensen selv når den er offisielt stengt (Satin 2016).

Også Hamas blir beskyldt for å benytte seg av ureglementerte metoder. Selv om Hamas ikke formelt nekter noen utreise fra Gazastripen, har de likevel anledning til å trenere en persons mulighet til å reise ved å sette vedkommendes navn langt ned på listen, eller ved å la andre personer betale for å avansere på listen. En av Landinfos kilder i Gaza (Kilde B, møte oktober 2016), som vi av hensyn til personens sikkerhet velger å anonymisere, hevdet at man kan betale bestikkelser for å komme høyt opp på listen, og for i det hele tatt å komme med på listen. En annen av Landinfos kontakter i Gaza (Kilde A, e-post september 2016) hevdet at personlige kontakter (*wasta*) kunne bidra til at man rykket opp på listen. Det er vanskelig for Landinfo å få disse opplysningene bekreftet, men de stemmer overens med en uttalelse en Fatah-politiker ga til det uavhengige amerikanske nyhetsbyrået The Media Line i 2014 (Erakat 2014). Vedkommende uttalte at innbyggerne i Gaza er tvunget til å betale bestikkelser til Hamas for å forlate Gazastripen.

2.4 PROSEDYRE FOR INNREISE TIL GAZA FRA EGYPT

Egyptiske myndigheter har, så vidt Landinfo kjenner til, ikke etablert noen nye prosedyrer for innreise til Gaza, verken for palestinere eller andre. Landinfo legger derfor til grunn at prosedyrene som gjaldt før grensen stengte i oktober 2014, benyttes de dagene grensen er åpen. Ifølge en Lifos-rapport fra 2015, som blant annet er basert på samtaler med egyptisk UD og den palestinske ambassaden i Egypt, kan alle som har behov for å reise til Gaza, søke om å krysse grensen ved Rafah (Lifos 2015, s. 11). Alle søknader vil bli individuelt behandlet. Palestinere tilhørende de kategoriene som er prioritert for utreise fra Gaza, og som skal returnere, trenger ikke å søke særskilt om det. Dette gjelder følgende kategorier:

1. Studenter ved egyptiske eller andre utenlandske universiteter
2. Pasienter som har fått behandling i Egypt
3. Personer med visum til tredjeland
4. Personer med utenlandsk pass

Egyptiske myndigheter har anledning til å nekte enkeltpersoner inn- eller utreise dersom de er oppført på en såkalt «svarteliste» over personer som regnes for å utgjøre en sikkerhetsrisiko (Lifos 2015, s. 11).

Det fremkommer også av Lifos' rapport (s. 11) at palestinere som har forlatt Gazastripen på irregulært vis, og/eller som ikke har pass, kan få hjelp av den palestinske ambassaden i Egypt til å få nye dokumenter og til å samordne retur med egyptiske myndigheter. For å få slik bistand må man kunne dokumentere at man er fra Gazastripen, og at man har gyldig ID-kort derfra, eller huske nummeret på sitt opprinnelige ID-kort. Personer uten pass som ikke er registrert på Gazastripen, og som er over 16 år, får derimot ikke tilsvarende bistand. De vil ikke få utstedt reisedokumenter fra den palestinske ambassaden for å reise inn til Gazastripen.

Palestinere som ikke faller innenfor de kategoriene som nevnt over, må søke om tillatelse via en palestinsk ambassade eller et konsulat, som igjen følger opp

søknaden med egyptiske myndigheter (Lifos 2015, s. 12). Man kan altså ikke søke direkte på egen hånd. Søknadene blir sendt til ansvarlig direktør i egyptisk UD i Kairo, som undersøker om de er komplette. Om søknadene mangler informasjon, blir de returnert. Hvis de er i orden, blir de videreformidlet til rette myndighet i Egypt.

De fleste søknader behandles av egyptisk etterretning (General Intelligence), Innenriksdepartementet eller militæret, avhengig av hvem søkeren er (Lifos 2015, s. 12).

Om myndighetene innvilger søknaden, får egyptisk UD beskjed, og søkeren får et datert, individuelt sikkerhetsnummer som er gyldig i én måned (Lifos 2015, s. 12).

Egyptisk UD formaliserer vedtaket gjennom en «vote verbale» (enten søknaden innvilges eller ikke) som kommuniseres til den myndigheten som personen har søkt gjennom. Ved innvilgelse blir grensemyndigheten ved Rafah Crossing Point (RCP) informert om saken, og personen kan krysse grensen, forutsatt at det skjer innenfor tidsfristen på én måned, og at vedkommende har med alle relevante dokumenter, inkludert sikkerhetsnummeret han/hun har fått tilsendt (Lifos 2015, s. 12).

Søknad om innreise til Gaza via Egypt må altså koordineres med egyptiske myndigheter. For å få innreisevisum til Egypt kreves pass eller et annet reisedokument. Ifølge Human Rights Watch (HRW 2012, s. 54), også gjengitt i UNHCR (2015), vil Egypt nekte palestinere innreise til Gaza dersom de ikke har palestinsk ID-dokumentasjon som er anerkjent av Israel. Det innebærer at de må være registrert i det palestinske folkeregisteret. Egyptiske myndigheter aksepterer ikke såkalte 00-pass. Disse passene utstedes til palestinere som ikke er registrert i det palestinske folkeregisteret, og som ikke kan få andre reisedokumenter i det landet de har opphold i.

Behandlingstiden for søknadene beror på om det er høysesong eller ikke. Før 24. oktober 2014, da grensen ble nesten permanent stengt, kunne det ta alt fra to uker til én måned (Lifos 2015, s. 12).

Det er altså egyptiske myndigheter som beslutter hvem som får innvilget innreisetillatelse, og ikke palestinske. Imidlertid vil den palestinske ambassaden i Egypt, underlagt PA, fasilitere palestineres reise gjennom Egypt til og fra grensen i Rafah. Ved behov har ambassaden også kunnet tilby eskorte (Lifos 2015, s. 13).

En representant for den palestinske ambassaden i Kairo meddelte Lifos (2015, s. 13) at egyptiske myndigheter etter Gaza-krigen i 2014 innførte en strengere praksis enn tidligere med hensyn til å utstede tillatelser til ikke-palestinere. Dette skyldes blant annet at man angivelig har avdekket at voldelige ekstremister har kommet inn til Gaza under dekke av humanitære organisasjoner. Samtidig har det også blitt vanskeligere for utenlandske journalister å få reise inn til Gaza.

Ifølge egyptiske myndigheter er de vanskeligste sakene knyttet til søkere som ikke har ID-kort og pass, og som har forlatt Gazastripen på annet vis enn gjennom RCP (Lifos 2015, s.13). I prinsippet må man reise inn og ut via samme grensepost. I slike saker må egyptiske myndigheter foreta en særskilt gjennomgang av søknaden, og denne prosessen er mer tidkrevende enn i andre tilfeller.

2.5 SMUGLERTRAFIKK GJENNOM TUNELLENE

For tre år siden var det mer enn 1000 tunneller mellom Egypt og Gazastripen (Berti 2015). Disse ble brukt til å smugle både personer, varer og våpen. De fleste tunnelene ble kontrollert av Hamas og deres familier, ifølge en akademiker Landinfo møtte i Gaza i oktober 2016. I dag, mente han, er det derimot veldig få tunneller, og de som finnes er kontrollert av Hamas.

Lederen for Hamas' tenketank House of Wisdom, Ahmed Youssef, hevdet i møte med Landinfo (Gaza oktober 2016) at noen tunneller også er kontrollert av Islamic Jihad.

Ifølge akademikeren er det fortsatt aktivitet i tunnelene som går til Egypt. Hyppigheten av smugleraktiviteten merkes på hva varene koster, og på hvilke merker som selges. Det er spesielt sigaretter, tabletter, mobiltelefoner og bærbare datamaskiner som smugles gjennom tunnelene. Under høytiden Eid ble også sauer smuglet inn. Akademikeren var imidlertid ikke sikker på om også mennesker ble smuglet gjennom tunnelene nå for tiden.

Verken Gisha eller de andre av Landinfos møtepartnere i Gaza antok at det var noen omfattende, om noen, smugling av personer gjennom tunnelene nå.

Det var derimot en gjengs oppfatning blant kildene at Hamas kontrollerer tunnelene, selv om Islamic Jihad også har noen egne. Hamas legger avgifter på alle varer som kommer gjennom tunnelene.

3. GRENSEOVERGANGEN EREZ

Som en del av Israels erklærte separasjonspolitik, «policy of separation», mellom Gazastripen og Vestbredden, er grensen over Erez stengt for normal persontrafikk (Gisha 2014). Rasjonale bak separasjonspolitikken er angivelig å avsondre Hamas fra kontakt med Vestbredden. Ved å hindre personer i å reise til Vestbredden fra Gazastripen håper man å kunne redusere Hamas' innflytelse der. Det er enkelte grupper som likevel får reise ut, fortrinnsvis av humanitære eller økonomiske grunner. Ingen kan krysse grensen uten å ha fått innvilget reisetillatelse fra israelske myndigheter i forkant.

Kriteriene for å reise ut av Gazastripen via Erez til Israel, Vestbredden eller, i enkelte tilfeller, til Jordan, er stadfestet i et notat fra det israelske samordningsorganet COGAT, Coordinator of Government Activities in the Territories⁵ (2016, kapittel B).⁶

⁵ COGAT er en enhet innenfor det israelske forsvarsdepartementet med ansvar for å implementere israelsk sivil policy på Vestbredden og på Gazastripen. COGAT har også ansvar for å koordinere sivile anliggender mellom den israelske regjeringen og den palestinske selvstyremyndigheten (PA) og med den palestinske befolkningen. <http://www.cogat.mod.gov.il/en/about/Pages/default.aspx>

⁶ Notatet er oversatt (uoffisiell oversettelse) av Gisha, en israelsk organisasjon som jobber for å bedre palestineres, spesielt Gazabeboernes, mulighet til å reise inn og ut av de palestinske områdene

Kriteriene er i hovedsak disse:

- Helsebehov: Pasienter som trenger medisinsk behandling utenfor Gaza og deres ledsagere, leger som skal delta i konferanser eller ta utdanning, samt personer som skal besøke alvorlig syke nære familiemedlemmer.
- Økonomi og arbeid: Næringsdrivende og ledsagere, samt medisinsk personell. Noen næringsdrivende blir klassifisert som BMG (Business Men Gaza) og får flerreisevisum (multiple entry).
- Diverse humanitære behov: begravelse, bryllup, fengselsbesøk til nære familiemedlemmer i Israel, religiøse ritualer i Jerusalem under høytider, visumintervju ved en ambassade, konferansedeltakelse, deltakelse i idrettsmesterskap.
- VIPs
- Utenlandsreise via Allenby-broen fra Vestbredden til Jordan. Det er satt en kvote på 100 tillatelser per uke for personer med spesielle medisinske behov, høyere grads studenter og personer som skal delta på særskilte konferanser.
- Utreise via Ben Gurion-flyplassen i Tel Aviv. Med unntak av noen særskilte humanitære tilfeller er dette ikke mulig (COGAT 2016, s. 21). De humanitære innvilgelsene må godkjennes av COGAT. De som reiser ut fra Ben Gurion, får også returnere dit.

Grensen over Erez er åpen hver dag, unntatt på jødiske helligdager, inkludert lørdager. Israelske myndigheter har full kontroll over hvem som får krysse grensen.

Alle søkere må gjennomgå en individuell sikkerhetssjekk før tillatelse gis (COGAT 2016, s. 14). Majoriteten av palestinerne som får reisetillatelse, er næringsdrivende, alvorlig syke pasienter med ledsagere, personer med andre humanitære behov og enkelte profesjonsgrupper som leger og advokater, samt medlemmer av sivile nasjonale eller internasjonale organisasjoner.

Personer som har fått tillatelse til å reise ut for å søke om visum ved en ambassade i Israel eller Jerusalem, kan av og til bli holdt tilbake på grensen så lenge at de mister avtalen de hadde. De reisende blir bedt om å vise frem invitasjonsbrevet fra ambassaden de har avtale med, og noen ganger krever grensemyndigheten at de reisende må eskorteres av personell fra den aktuelle ambassaden (Gisha, møte i Tel Aviv november 2016). Dette er ikke et formelt israelsk krav, men kan bli avkrevd likevel, ifølge Gisha. Bakgrunnen skal være at israelske myndigheter er urolige for at personer skal forsvinne på Vestbredden, selv om dette, ifølge Gisha, i realiteten ikke skjer.

3.1 PROSEDYRE FOR Å SØKE OM UTREISE VIA EREZ

Søknad om utreise til Israel via Erez rettes til Gaza District Coordination Office (DCO) via Palestinian Civil Affairs Committee i Gaza, som er underlagt Ministry of Civil Affairs i Ramallah (PA) (COGAT 2016, kapittel B, punkt 1a). Det er altså de palestinske selvstyremyndighetene som sorterer og prioriterer søkerlisten som oversendes israelske myndigheter. Ifølge Gisha (møte november 2016) er prosessen søkerne må igjennom hos PA, byråkratisk og vanskelig. Når den prosessen så er

over, oversender PA søknaden til israelske myndigheter, som igjen bruker minst en uke på å fatte et vedtak. I enkelte tilfeller kan internasjonale organisasjoner og velrennomerte NGO-er fremme egne søknader direkte.

Israelske myndigheter sjekker søkerens dokumenter og vurderer om søknadene faller innenfor kriteriene for utreise. I tillegg vurderes søknadene opp mot israelske politiske, strategiske og sikkerhetsmessige vurderinger (COGAT 2016, kapittel B, punkt 1.b). Disse vurderingene oppfattes av palestinerne å være vilkårlige, og de som nektes utreise, får ikke noen begrunnelse for avslaget.

I henhold til Gisha (møte november 2016) blir mange søkere som tidligere fikk innvilget innreise til Israel, nå avvist. Flere nektes innreisetillatelse, og andre som får tillatelse, opplever å bli nektet utreise på grensen. En stor andel av søknadene blir verken innvilget eller avvist, men simpelthen ikke besvart. Både menn og kvinner over 16 år anses som en sikkerhetsrisiko av israelske myndigheter, ifølge Gisha. Grunnen, mente de, er det økende antallet voldsangrep utført av palestinere mot israelske mål på Vestbredden. Selv om den volden nå har avtatt, fortsetter den strenge praksisen, så Gisha ser ikke lenger noen direkte korrelasjon mellom sikkerhetshensyn og praksis. «No one can get out, only exceptional humanitarian cases», ble det hevdet.

Ifølge det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Department of State 2016) og WHO (OCHA 2017f) har også Hamas hindret noen i å reise ut via Erez.

3.2 INNREISE TIL GAZA

En Gazabeboer som reiser ut fra Gaza via Erez, kan også returnere samme vei. Personer som reiser ut på humanitært grunnlag, for eksempel som pasient eller ledsager, eller i forretninger, får returnere uten å søke om særskilt innreisetillatelse. En person som forlot Gaza over grensen i Rafah, kan ikke reise inn igjen via Erez, for i henhold til de opplysningene israelske myndigheter har, befinner personen seg fortsatt i Gaza (Gisha, møte november 2016).

Palestinere fra Gaza som ønsker å returnere til Gaza etter noe tid i utlandet, må søke om innreisetillatelse via Palestinian Civil Affairs Committee. Der vil man sjekke om personens bosettingstillatelse i Gaza fortsatt er gyldig. Dersom den er det, vil personen få innreisetillatelse til Gaza (Gisha, møte november 2016).

Palestinere fra Vestbredden som ønsker å ta seg til Gaza, må søke israelske myndigheter om tillatelse.⁷ Tillatelser gis som oftest for en periode på én uke. Personer som blir i Gaza utover den perioden det er gitt tillatelse for, kan få problemer neste gang de søker om innreise til Gaza, ifølge Gisha (møte november 2016).

3.3 KONTROLL VED GRENSEN

Ved innreise til Israel blir både dokumenter og eiendeler sjekket. Man må gi fra seg pass, mobiltelefon og andre eiendeler. Palestinerne må gå til fots gjennom grenseområdet, og møter ikke de israelske grensevaktene personlig annet enn ved kroppsvisiteringen (Rudoren 2014).

⁷ Palestinerne bosatt i B- og C-områdene søker direkte til israelsk DCO, mens palestinerne bosatt i A-områdene søker via Palestinian Civil Affairs Committee.

3.4 PALESTINSKE KONTROLLPOSTER I GAZA

Hamas og PA har hver sin kontrollpost på palestinsk side av grensen. Ved utreise fra Gazastripen må man først gjennom den Hamas-kontrollerte, kalt 4/4 (arba/arba på arabisk). Hamas har her mulighet til å nekte personer utreise. I mars 2017 ble 86 pasienter som hadde fått innvilget utreisetillatelse fra Israel, ifølge WHO, nektet utreise fra Hamas (OCHA 2017f).

Etter å ha passert Hamas' kontrollpost, ankommer man en kontrollpost styrt av den palestinske selvstyremyndigheten, kalt 5/5 (hamza/hamza på arabisk). Ved denne kontrollposten registrerer palestinske myndigheter passnumrene til alle som krysser grensen (Rudoren 2014).

Ved innreise til Gazastripen, må man først registrere seg ved PAs kontrollpost før man deretter sjekkes ved Hamas sin. Her kan man bli bedt om å redegjøre for hva man har gjort utenfor Gaza, og hvem man har truffet. Hamas er trolig ute etter å avdekke om noen har formidlet sensitiv informasjon til israelske myndigheter. Ved kontrollposten er det en stor plakate med advarsel mot å snakke med israelere. På plakaten står det følgende: «Vern om ditt land! Ikke stol på israelske sikkerhetsmyndigheter, de prøver å lure deg!»

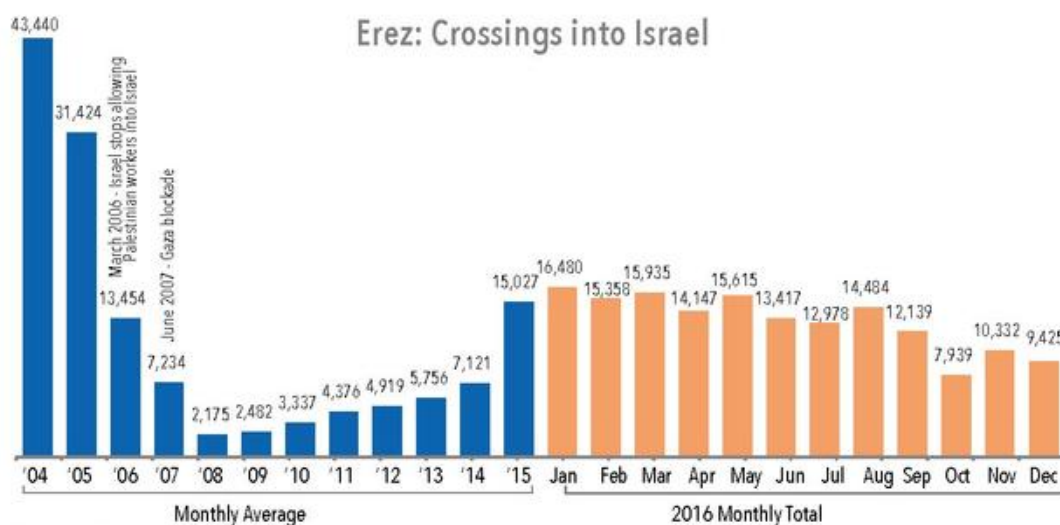

Foto: Landinfo

3.5 ISRAELSK PRAKSIS FOR INNVILGELSE AV REISETILLATELSE

Antall reisetillatelser har sunket betraktelig siden Israel trakk seg ut fra Gaza i 2005. Diagrammet nedenfor viser utviklingen i antall grensepasseringer ut fra Gaza over Erez per år fra 2004 til 2015 og per måned i 2016 (OCHA 2017e). Den store nedgangen i tillatelser fra 2005 til 2006 skyldtes at palestinere fra Gaza mistet arbeidstillatelsen i Israel i mars 2006, etter at Hamas vant det palestinske parlamentsvalget. Den ytterligere nedgangen i 2007 skyldtes blokaden Israel innførte etter Hamas' maktovertakelse i juni. Etter den siste krigen i Gaza i 2014, økte trafikken over grensen igjen, men fra høsten 2016 ser man igjen en nedgang i antall reisende ut fra Gaza over Erez.

Figur 4 Antall personer som krysset grensen over Erez / Beit Hanoun i gjennomsnitt per måned mellom 2004 og 2015 og totalt per måned i 2016

Source: OCHA

Kilde: OCHA 2017e.

Flere av samtalepartnerne Landinfo møtte i Gaza i oktober 2016, bemerket at Israel i løpet av det siste halvåret hadde strammet inn på praksisen. Dette, mente de, fikk konsekvenser for flere grupper. For alle, bortsett fra forretningsfolk, ble det i juni 2016 innført en maksimumsgrense på fire tillatelser i året med én måneds gyldighet (OCHA 2017e). I desember ble denne praksisen erstattet med en årlig maksimumsgrense på totalt 120 dager hvor man kan oppholde seg i Israel, Øst-Jerusalem eller på Vestbredden. Begrensningen på fire tillatelser per år var fortsatt gjeldende da Landinfo var i Gaza, og flere kilder nevnte at dette fikk store konsekvenser for folk som tidligere hadde kunnet krysse grensen oftere. Nedenfor redegjøres det nærmere for hvilken effekt nedgangen i antall reisetillatelser har hatt for de berørte gruppene.

Totalt sett var nedgangen i antall tillatelser fra 2015 til 2016 på 13 prosent (OCHA 2017e). Størst var nedgangen for forretningsmenn, den var på 16 prosent⁸.

Det israelske organet for samarbeid mellom israelske og palestinske myndigheter, COGAT, erkjente i møte med Landinfo (Jerusalem november 2016) at Israel hadde strammet inn praksisen i løpet av høsten 2016. Ifølge COGAT er det likevel ca. 1000 personer som krysser grensen daglig, og 180 000 personer i løpet av et år. Tillatelser blir gitt til pasienter, forretningsmenn, UNRWA, studenter, leger og troende som vil be i Jerusalem. Innstramningen skyldes sikkerhetsmessige hensyn, ble det hevdet. Før den andre intifadaen startet i 2000, krysset imidlertid 26 000 palestinere grensen daglig (OCHA 2017e). De fleste av disse hadde arbeidstillatelse i Israel.

I henhold til en artikkel i nettavisen Haaretz (Khoury 2017) har COGAT begrunnet det økende antallet avslag med at man i løpet av de siste to årene har oppdaget flere

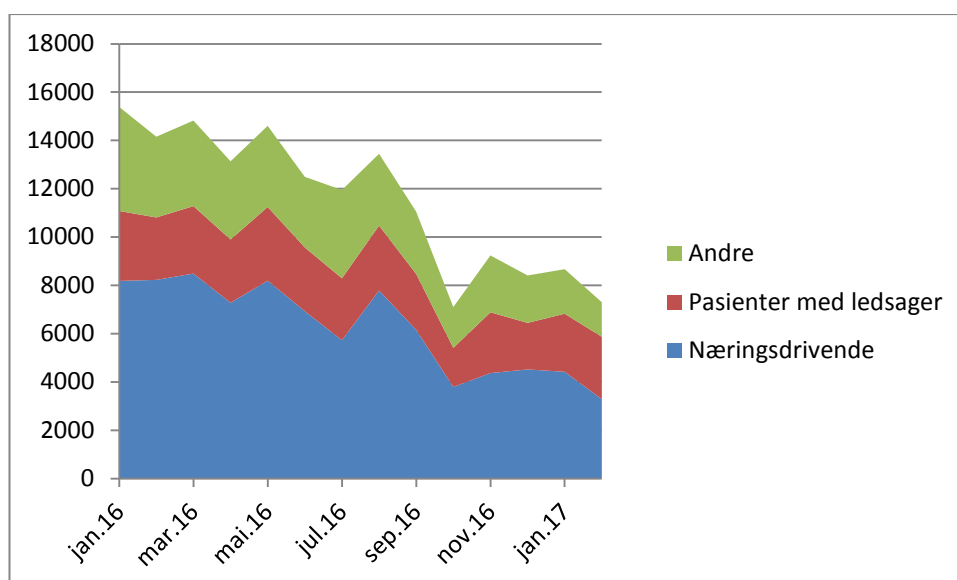
⁸ OCHA hevder nedgangen for forretningsmenn har vært på 20 prosent, men ifølge tallene de oppgir, utgjør det etter Landinfos beregning 16 prosent.

tilfeller der Gazabeboere har misbrukt reisetillatelsene. Dette skal de ha gjort ved å ha smuglet penger og våpen til Hamas-medlemmer på Vestbredden, forfalsket medisinske rapporter, smuglet inn forbudte materialer («dual-use materials»), eller ved å ha utnyttet internasjonal bistand.

Israel har strammet inn praksisen ytterligere i 2017. Ifølge Gisha (som gjengitt i Khoury 2017) var antall tillatelser i februar 40 prosent lavere enn månedsgjennomsnittet i 2016.

Som det fremgår av figur 5 utgjør næringsdrivende den største kategorien som får reise ut over Erez, mens pasienter og deres ledsagere er den nest største gruppen. Resten er personer som får reise ut av andre humanitære årsaker, eller i kraft av sitt yrke i nasjonale eller internasjonale organisasjoner. Nedgangen gjennom året har vært markant.

Figur 5 Antall utreiser fra Gaza over Erez per kategori, fra januar 2016 til februar 2017

Kilde: Gisha 2017b.

3.6 UTREISE FOR NÆRINGSDRIVENDE

De næringsdrivende, inklusive de med Business Man Gaza (BMG)-visum, som tidligere kunne reise relativt fritt inn og ut av Gazastripen, er de som i antall er hardest rammet av innskrenkningene. Før innstramningen i 2016 hadde ca. 400 forretningsfolk i Gaza et såkalt BMG-kort (Gisha, møte november 2016). Kortet, som er et slags VIP-kort for senior forretningsfolk, har seks måneders gyldighet (COGAT 2016, 4b). Ifølge Gisha har ca. en fjerdedel av de som hadde BMG-kort, nå mistet det.

I februar 2017 krysset forretningsfolk grensen over Erez 3287 ganger, hvilket er en halvering sammenlignet med månedsgjennomsnittet for 2016 (Khoury 2017). Nedgangen er på 60 prosent sammenlignet med februar 2016.

I mars 2017 hadde kun 1363 forretningsfolk gyldige reisetillatelser (1173 vanlige⁹ og 190 BMG), hvilket er drøyt en tredjedel av de ca. 3600 tillatelsene som var innvilget i januar 2016 (Gisha 2017a). Dagens tillatelser utgjør dessuten kun rundt en fjerdedel av den kvoten Israel har satt for denne type tillatelser. Kvoten har aldri blitt fylt, ifølge Gisha (som gjengitt i Khoury 2017).

I henhold til den palestinske menneskerettighetsorganisasjonen Al Mezan (2016) har israelske myndigheter trukket tilbake 449 tillatelser som allerede var innvilget til forretningsfolk i løpet av 2015 og 2016. I samme periode har 130 forretningsfolk og 30 selskaper blitt forhindret i å importere varer til Gazastripen.

På årsbasis har nedgangen i antall forretningsfolk som har reist fra Gaza til Israel, vært på 16 prosent, fra 94 866 utreiser i 2015 til 79 648 i 2016 (OCHA 2017e).

Ifølge Gisha (møte november 2016) begrunner Israel nedgangen i antall tillatelser med sikkerhetshensyn.

Forutsigbarheten statusen som BMG tidligere hadde gitt, er erstattet med uforutsigbarhet og dårligere rammevilkår for å drive forretning, da tillatelsene nå gis på en tilsynelatende tilfeldig basis. Dette, ble det hevdet, har en negativ innvirkning på hele økonomien i Gaza, da det er det private næringslivet som er navet i Gazas økonomi. Dette blir også poengtert i en rapport fra Euro-Mediterranean Human Rights Monitor (2017, s. 10) om situasjonen på Gazastripen som følge av blokaden.

3.7 UTREISE FOR MEDISINSK BEHANDLING

Det er mange medisinske behandlinger som ikke lar seg utføre ved sykehus og andre helseklinikker i Gaza (B'Tselem 2016b). Derfor har Gazas beboere mulighet til å søke den palestinske selvstyremyndigheten (PA) om behandling utenfor Gazastripen, enten i Jerusalem, på Vestbredden, i Israel eller i et annet land, som for eksempel Jordan. Man kan søke om å få kostnadene dekket av PA. Det er imidlertid ingen som kan reise ut over Erez uten å ha fått reisetillatelse fra israelske myndigheter.

3.7.1 Søknadsprosedyre

For å søke om medisinsk behandling utenfor Gaza må man først skaffe en henvisning fra behandlende lege, og deretter søke det palestinske helsedepartementet om å få kostnadene til behandling utenfor Gaza dekket (Dr. Majed Abu Ramadan, møte i Gaza oktober 2016; B'Tselem 2016b). Helsedepartementet foretar en medisinsk vurdering av pasienten. Helsedepartementets kontor i Gaza er underlagt PAs helsedepartement i Ramallah. Det kan ta 2-3 uker å få svar, ifølge legen Majed Abu Ramadan. I akutte tilfeller skal prosessen med å få innvilget reisetillatelse for helsebehandling ikke ta lenger enn to dager.

Dersom søknaden blir innvilget av de palestinske helsemyndighetene i Ramallah, vil de bestille time for behandling ved et relevant sykehus. Man må imidlertid selv sørge for å søke om utreisetillatelse via Palestinian Civil Affairs Committee i Gaza, som følger opp søknaden med israelske myndigheter (B'Tselem 2016b). Pasienter som trenger gjentatte behandlinger, må søke på nytt for hver gang.

⁹ Ifølge Gisha (møte 2016) gjelder disse tillatelsene for én og tre måneder.

I henhold til COGATs prosedyrer for innreise til Israel, Jerusalem og Vestbredden fra Gaza, finnes det ingen kvote for hvor mange pasienter som kan få innreisetillatelse for medisinsk behandling (COGAT 2016, s. 49). Det er palestinske myndigheter som prioriterer søkelisten, da det også er de som dekker utgiftene. Deretter er det opp til israelske myndigheter å utstede tillatelsene på bakgrunn av de medisinske dokumentene i saken og statlige sikkerhetshensyn.

I de tilfellene det er behov for ledsager, må det søkes om reisetillatelse også for denne personen.

Tillatelsen gjelder for én dag eller for så lenge det er dokumentert behov. Det er ingen begrensninger med hensyn til alder.

3.7.2 Praksis

Flere av Landinfos kilder i Gaza var av den oppfatning at Israels strenge praksis med å utstede tillatelser hadde spesielt negative konsekvenser for pasienter. En journalist Landinfo møtte i Gaza (oktober 2016), som ønsket å være anonym, trakk frem kreftpasienter som trenger strålebehandling, som eksempel. Denne pasientgruppen er avhengig av å kunne reise ut flere ganger i løpet av behandlingen. Journalisten hevdet imidlertid at disse pasientene kunne bli nektet utreise. Han påpekte at de kunne få tillatelse tre ganger, men avslag den fjerde. Et annet problem, mente han, er at noen pasienter nektes utreise fordi de har familiemedlemmer i Hamas.

I henhold til en rapport fra menneskerettighetsorganisasjonen Al Mezan (som gjengitt av Press TV 2017) skal 50-60 prosent av pasientene som ble nektet utreise i 2016, ha vært kreftpasienter.

Ifølge WHO skal mer enn ¼ av alle kreftpasienter som søkte israelske myndigheter om utreisetillatelse for behandling utenfor Gaza i perioden januar-oktober 2016, enten ha fått avslag på søknaden eller ikke fått noe svar (B'Tselem 2016b).

På spørsmål om hvilke pasienter som har størst problemer med å krysse grensen, svarte den anerkjente legen Dr. Majed Abu Ramadan (møte oktober 2016) at det er pasienter i aldersgruppen 16-35 år og ugifte menn i særdeleshet. I tillegg er det svært vanskelig å få utreisetillatelse dersom du tidligere har vært i søkelyset til israelske myndigheter, eller dersom du har en terrorist i slekten, la han til.

Pasienter som skal legges inn på sykehus utenfor Gaza, må ha med seg en ledsager, og ifølge Majed Abu Ramadan må vedkommende være minst 50 år gammel.¹⁰ Dette er en utfordring for foreldre til barn som trenger medisinsk behandling utenfor Gaza, da de gjerne er under 50 år. Dette er angivelig en praksis som nylig er innført, og den står ikke nevnt i notatet fra COGAT (2016) om retningslinjene for inn- og utreise til og fra Israel for palestinere.

Grafen nedenfor viser at innvilgelsesprosenten for pasienter har sunket fra 94 prosent i 2012 til 64 prosent 2016. Selv om antall avslag ikke har økt betydelig i perioden,

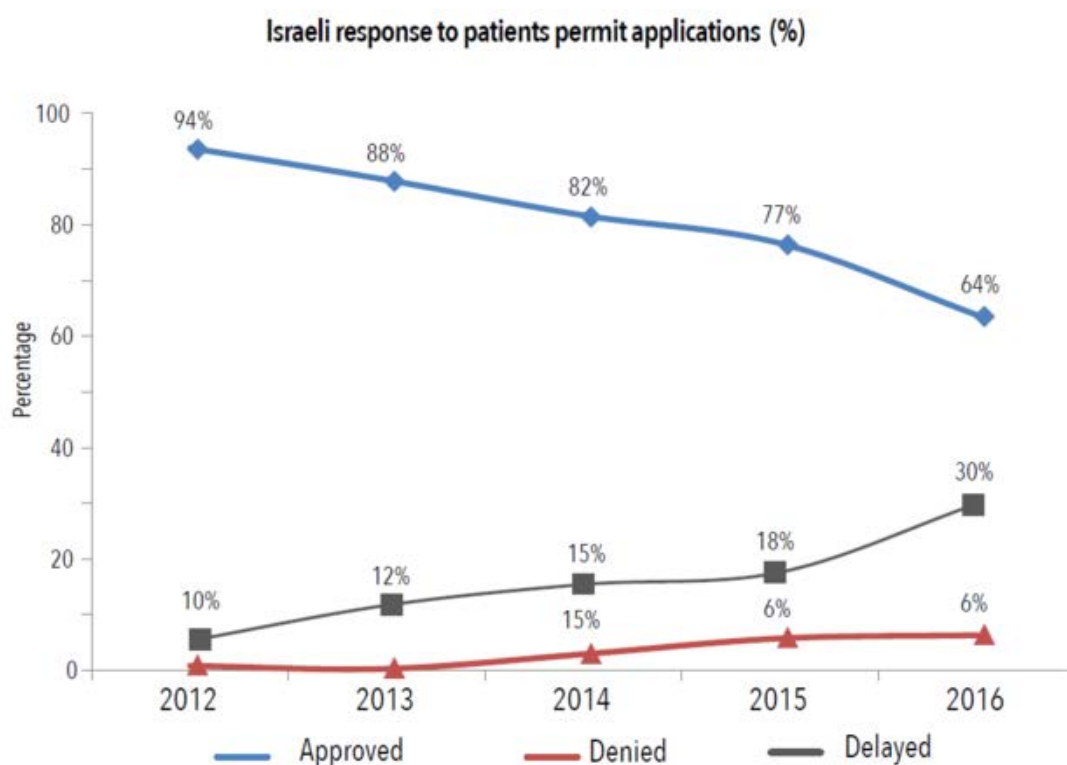
¹⁰ Det var flere av kildene som ikke nevnte aldersgrensen for ledsagere, men lederen for Gaza Community Mental Health Programme (møte i Gaza oktober 2016) hevdet at de ikke fikk utreisetillatelse for å dra til Jerusalem fordi de var under 50 år. Ifølge WHO's månedsrapport for januar 2017 over antall tillatelser gitt til pasienter og ledsagere, må ledsagere under 55 år sikkerhetsklareres før tillatelse gis. Det betyr at det i realiteten er mulig for en ledsager å være under 50 eller 55 år, men rapporten viser også at kun 38,6 prosent av søknadene til ledsagere ble innvilget i januar 2017, mens 5,9 prosent fikk avslag og de resterende 55,6 prosentene ikke hadde fått svar i tide til å rekke sykehusavtalen.

har andelen søknader hvor det ikke er gitt svar i tide til å rekke behandlingen, økt betraktelig; fra 10 til 30 prosent. Når pasientene ikke får svar i tide til å rekke en legetime eller planlagt sykehusinnleggelse, må behandlingen utsettes med risiko for forverring av helsetilstanden.

I 2016 økte antall søknader med 20 prosent, mens andelen innvilgelser ble redusert med 13 prosent fra 2015; fra 77 til 64 prosent (OCHA 2017e).

I desember 2016 ble 58,4 prosent av 2 596 søknader om utreise fra Gazastripen for medisinsk behandling innvilget, mens resten enten fikk avslag eller ikke fikk noe svar i det hele tatt (OCHA 2017a).

Figur 6 Utfall av utreiseseøknader for pasienter i perioden 2012-2016

Kilde: OCHA 2017e

Det hender også at pasienter dør mens de venter på å få krysse grensen (Dr. Majed Abu Ramadan, møte oktober 2016). Ifølge legen Majed Abu Ramadan har antall døde på grensen økt, men dette har vi ikke funnet bekreftet av andre kilder. I WHO's månedsrapport for januar 2017 meldes det om at en gutt på 17 år døde etter å ha ventet på utreisetillatelse for behandling i Israel siden november 2016. Familien hans hadde søkt om utreise fire ganger (WHO 2017a).

Ifølge WHO (2017a) sank andelen innvilgelser ytterligere i januar 2017, til 47 prosent. Resten ble enten nektet (3,51 prosent) eller de fikk ikke svar på søknaden i tide til å rekke planlagt sykehusinnleggelse. I februar 2017 økte andelen innvilgelser til 60 prosent (WHO 2017b).

3.8 UTREISE FOR ANSATTE I NGO-ER OG VIPs

Innskrenkningen i reisetillatelse har hindret det sivile samfunn i å drive sin utadrettede virksomhet. Landinfo traff ledere for flere virksomheter som beklaget seg over praksisendringen. Ifølge lederen for Palestinian Center for Human Rights (PCHR), Raji Sourani (møte i Gaza oktober 2016), har begrensningene for deres del gjort det vanskeligere for advokatene å bistå klienter som er fengslet i Israel. Likeledes har vitnenes mulighet til å vitne i rettssaker blitt mer begrenset.

Gaza Community Mental Health Program (møte i Gaza 2016) påpekte at deres medarbeidere nå i større grad enn tidligere blir hindret i å delta i internasjonalt samarbeid fordi de nektes utreise:

Two of us should have been at a conference in the USA right now, but we didn't get travel permits – Jordan denied us the transit visa. There we could have met with the best expertise on child psychology in the world. We did not get permit to go to Jerusalem to ask for visa either. Because we are under 50 years old – Israel denies us. Last week we received a CBT trainer, a professor in psychology from South Africa. He should have been here a month ago, but Israel delayed it. This is not a way to facilitate professional exchange. Even if we have a visa to another country, Israel will deny us to travel.

Internasjonale organisasjoner som UNRWA må også søke om inn- og utreisetillatelse fra Israel. Ifølge en representant for paraplyorganisasjonen PNGO (møte i Gaza oktober 2016) blir også lokalt ansatte i FN (Gaza ID holders) i økende grad nektet utreise fra Gaza.

Dette samsvarer med informasjon fra OCHA (2017e) som viser at avslagsprosenten for denne gruppen økte fra 4 prosent i 2015 til 34 prosent i 2016. I tillegg økte gjennomsnittlig behandlingstid for søknader fra 21 til 26 dager i samme tidsrom. Totalt ble 28 FN-ansatte nektet utreisetillatelse i 2016, og disse kan ikke søke om ny tillatelse før etter tolv måneder. De som får tillatelse, blir, som andre, utsatt for lange forhør på grensen. Siden januar 2016 har åtte ansatte i FN eller andre internasjonale organisasjoner blitt fratatt reisetillatelsen de allerede hadde fått (OCHA 2017e).

Også palestinske parlamentsmedlemmer kan nektes utreise. Et PLC-medlem fra Fatah uttalte i møte med Landinfo (møte i Gaza oktober 2016) at det er svært vanskelig for Fatah-medlemmer å få utreisetillatelse fra Gaza, men han la til at dette er vanskelig for alle.

3.9 UTREISE FOR STUDENTER

Studenter er blant de søkergruppene som skal prioriteres, men som parlamentsmedlemmet for Fatah sa (møte oktober 2016), har selv denne gruppen problemer med å få utreise. Det kan medføre at de går glipp av studiestart etter å ha vært hjemme på ferie.

3.10 UTREISE FOR PERSONER MED ANDRE HUMANITÆRE BEHOV

Antall utreisetillatelse for personer med særskilte humanitære behov har også gått ned i løpet av 2016 (se figur 5 s. 19). Vi har ingen oversikt over hvem som i størst grad nektes utreise, om det er dem som ønsker å besøke familiemedlemmer i fengsel, eller dem som vil delta i bryllup eller begravelse. Antakelig rammer dette alle

kategorier. I henhold til israelsk regelverk tillater Israel Prison Service to fengselsbesøk per måned for familiemedlemmer¹¹ til innsatte fra Gaza som sitter i israelske fengsler (HRW 2016). Israelske sikkerhetsmyndigheter, som tildeler disse reisetillatelsene, gir imidlertid ikke så ofte tillatelser for fengselsbesøk. Ifølge Human Rights Watch (HRW 2016) får man i beste fall kun reise på besøk annenhver måned. Praksisen er mindre streng for palestinere fra Vestbredden.

Siden medio desember 2016 har det ikke blitt utstedt reisetillatelse for å kunne be ved al-Aqsa moskeen i Jerusalem (Gisha 2017a). Det er uvisst når dette igjen vil gjenopptas.

3.11 PÅGRIPELSER VED GRENSEN

Tall fra WHO (som gjengitt i B'Tselem 2016b) viser at pasienter i økende grad blir kalt inn til sikkerhetssamtaler på grensen. Mens 179 pasienter (hvorav 21 kvinner) ble innkalt til sikkerhetssamtaler med israelske sikkerhetsmyndigheter på Erez i 2014, gjaldt dette for 146 pasienter (hvorav 34 kvinner) i 2015, og 601 (hvorav 189 kvinner) i 2016.

Det hender at noen av personene som blir tatt inn til forhør ved grensen, blir arrestert, selv om de har fått tillatelse til å reise inn i Israel. Palestinian Centre for Human Rights (PCHR 2017) har rapportert om et tilfelle som inntraff 13. februar 2017. En mann som jobbet for Turkish Cooperaton and Coordination Agency i Gaza, ble arrestert av israelske myndigheter på Erez da han var på vei til Tyrkia med en kollega fra Vestbredden. Mannens far ble oppringt av israelsk politi dagen etter og ble orientert om at sønnen var under etterforskning.

Flere kilder har tidligere rapportert at israelske myndigheter forsøker å rekruttere palestinske spioner/agenter, og at de utnytter personer i nød som trenger reisetillatelse (Intelnews.org 2014; Jalal 2015; Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2015). Ifølge et par av våre kilder i Gaza er dette et vedvarende problem: En journalist i Gaza (møte oktober 2016) hevdet at man kan bli nektet reisetillatelse dersom man ikke samarbeider med israelske myndigheter, og Ahmed Yousef, lederen for Hamas' tenketank House of Wisdom (møte oktober 2016), bekreftet at dette fortsatt er et stort problem.

4. UTREISE TIL JORDAN OVER ALLENBY BRIDGE

Israel og Jordan kontrollerer grensen over Allenby/King Hussein bridge som ligger ved Jeriko på Vestbredden. Palestinske myndigheter har ingen jurisdiksjon her, men de har likevel en kontrollpost før man ankommer grensen hvor de reisende blir sjekket opp mot registre for ettersøkte. Dersom de finnes i registeret, blir de arrestert (Ministry of Interior, møte i Ramallah oktober 2016). Israel intervenserer ikke i denne prosessen, ifølge den palestinske viseinnenriksministeren. Senest i februar 2017 ble en palestinsk kvinne, parlamentsmedlemmet Najat Abu Bakr, nektet utreise av PA. Kvinnen var på vei til Libanon for å motta en anerkjennelse for sitt politiske arbeid.

¹¹ Fra Gazastripen har kun ektefelle, foreldre og barn under 16 år tilgang til fengselsbesøk (HRW 2016).

Året før hadde hun imidlertid blitt fratatt sin immunitet som parlamentsmedlem etter ordre fra president Abbas, og forsøkt arrestert (Ma'an News 2017; Abu Toameh 2016).¹²

Før den siste intifadaen, i tidsrommet 1994-1999, sto palestinske og israelske myndigheter side om side ved Allenby-broen og kontrollerte inn- og utreise (Ministry of Interior, møte oktober 2016). Etter at intifadaen startet, ble de palestinske grensevaktene utestengt av Israel.

I prinsippet kan alle palestinere med pass som har fått utreisetillatelse fra Israel og innreisetillatelse fra Jordan, krysse grensen til Jordan ved Allenby-broen. Tidligere har det i hovedsak vært palestinere bosatt på Vestbredden som har kunnet benytte seg av denne grenseovergangen, da palestinere fra Gazastripen måtte reise ut via Rafah. Men siden grensen over Rafah stort sett har vært stengt de siste årene, har israelske myndigheter nå i større grad tillatt palestinere fra Gaza å reise ut via Erez og inn i Jordan (Gisha, møte november 2016; COGAT 2016, s. 27).

Israel opererer med en kvote på 100 tillatelser per uke for personer med særskilte behov for å reise til Jordan. Dette gjelder pasienter med spesifikke medisinske behov, høyere grads studenter med studieplass i utlandet, personer som skal delta på særskilte kongresser, VIP-er eller idrettsutøvere som skal delta i større mesterskap (COGAT 2016, s. 19).

Personer som har fått invitasjon til en utenlandsreise fra en ambassade eller et konsulat i Israel, vil kunne få utreisetillatelse på betingelse av at de vil bli eskortert av representanter for den/det aktuelle ambassaden/konsulatet hele veien fra Erez til grensen (COGAT 2016, s. 19).

Alle andre Gazabeboere vil også kunne få israelsk tillatelse til å reise ut via Jordan, men kun på betingelse av at de signerer en erklæring om at de ikke vil returnere til Gazastripen via Vestbredden og Israel igjen før etter tolv måneder (COGAT 2016, s. 19). Dette gjelder ikke pasienter og studenter.

Utreise via Jordan må koordineres mellom israelske og jordanske myndigheter og er gyldig kun for den angitte reisedagen man har fått tillatelse for (Gisha, møte november 2016).

Det er opp til jordanske myndigheter om personene slipper inn i Jordan. I henhold til en representant for det israelske samordningsorganet COGAT (møte i Jerusalem november 2016), hender det at palestinere fra Gaza som har fått utreisetillatelse via Allenby-broen, likevel blir nektet innreise av jordanske myndigheter. Dette ble bekreftet i samtale med lederen for den palestinske menneskerettsorganisasjonen al-Haq i april 2017 (møte i Oslo).

Det samme fremkommer også i en artikkel i Arab America (Ghannem 2016), der det hevdes at det siden sommeren 2015 har vært svært vanskelig for palestinere fra Gaza å få reise ut via Erez til Jordan. Problemet er å få en såkalt «non-objection» bekreftelse fra jordanske myndigheter, som kreves for å få innreisetillatelse. Årsaken

¹² Bakgrunnen for at hun ble fratatt sin immunitet som parlamentsmedlem, var at hun hadde anklaget ministeren for lokalt styresett, Hussein al-A'raj, for korrupsjon. Abu Bakr skal også være anklaget for å ha støttet en lærerstreik som har hatt negativ innvirkning på PAs ledelse. PA hevder streiken er politisk motivert og støttet av Hamas. Abu Bakr ble forsøkt fengslet, men søkte tilflukt i parlamentet og sa hun ville bli der til arrestordren ble opphevet (Abu Toameh 2016).

til denne endringen i jordansk praksis fremkommer ikke direkte, men det er grunn til å tro at det er et tiltak iverksatt for å hindre militante islamister innreise til landet.

Det er derfor i realiteten en liten gruppe mennesker som faktisk reiser fra Gaza til Jordan via Allenby-broen. I første halvdel av 2016 fikk kun i gjennomsnitt 243 personer i måneden tillatelse til å reise til Jordan via Erez, hvilket er et langt færre enn de som har behov (Gisha 2016). Den palestinske viseinnenriksministeren hevdet i møtet med Landinfo og Lifos (Ramallah oktober 2016) at israelske myndigheter får sendt ut akkurat de personene de ønsker – enten via Jordan eller flyplassen i Tel Aviv. Underforstått ligger det antakelig i dette at israelske myndigheter kan lage avtaler med jordanske myndigheter for å få sendt ut uønskede personer, men dersom det ikke skulle være mulig, kan de sendes ut via flyplassen i Tel Aviv.

5. KONKLUSJON

Etter at Hamas vant parlamentsvalget i 2006, og året etter tok full kontroll over Gazastripen, har befolkningen vært underlagt en israelsk blokade som har gjort det svært vanskelig å forlate området via Israel. Grensen til Israel har stort sett vært åpen på regulær basis, men det kreves en forhåndstillatelse fra israelske myndigheter for å krysse den. Personer med sterke humanitære behov, studenter og personer med næringsinteresser blir prioritert når søknadene om utreise behandles. Det betyr at andre i realiteten nektes utreise.

Også Gazastripens andre grenseovergang, i Rafah til Egypt, er for tiden nær umulig å krysse. Dette skyldes at grensen er stengt. Egyptiske myndigheter åpner den på sporadisk basis, og da kun for noen få dager om gangen. Også ved denne grenseposten blir personer med humanitære behov prioritert, foruten personer med lovlig opphold i Egypt eller andre land.

Mens majoriteten av personer med behov for helsehjelp utenfor Gaza tidligere reiste til Egypt, er Gazas befolkning nå langt mer avhengig av å kunne få behandling på Vestbredden, i Israel eller i Jordan.

Siden grensen til Egypt ble stengt i 2014, har Israel tillatt noe mer trafikk over Erez, slik at palestinere fra Gazastripen kan reise ut via Jordan. Jordanske myndigheter har derimot i økende grad nektet palestinere fra Gaza innreise til landet.

Tall fra 2016 viser at israelske myndigheter har skjerpet inn praksisen for innreise til Israel, Øst-Jerusalem eller Vestbredden for alle kategorier reisende fra Gaza. Dette rammer alvorlig syke pasienter og næringsdrivende, samt andre med behov for å reise inn og ut av Gaza i forbindelse med jobb eller pga. andre humanitære forhold.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Abu Toameh, K. (2016, 26. februar). Palestinian police seek to arrest corruption-fighting legislator Abu Bakr. *Jerusalem Post*. Tilgjengelig fra <http://www.jpost.com/Middle-East/Palestinian-police-seek-to-arrest-corruption-fighting-legislator-Abu-Baker-446179> [lastet ned 18. april 2017]
- Ahram Online (2016, 14. februar). Egypt President Sisi to keep Gaza border open for extra day. *Ahram Online*. Tilgjengelig fra <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/187570/Egypt/Politics-/Egypt-President-Sisi-to-keep-Gaza-border-open-for-.aspx> [lastet ned 23. februar 2017]
- Al-Haq, Al-Mezan, Palestinian Centre for Human Rights & Aldameer Association for Human Rights (2016, november). *Situation of Palestine: Closure of Gaza. Palestinian Human Rights Organizations & Victims' Communication to the International Criminal Court Pursuant to Article 15 of the Rome Statute Requesting Investigation and Prosecution of The Illegal Closure of the Gaza Strip: Persecution and Other Inhumane Acts Perpetrated against the Civilian Population as Crimes against Humanity*. Ramallah: Al Haq, Al-Mezan, Palestinian Centre for Human Rights & Aldameer Association for Human Rights. Tilgjengelig fra http://mezan.org/uploads/files/22_Nov_GAZA_CLOSURE_FOR_UPLOAD_Full_submission.pdf [lastet ned 7. april 2017]
- Al Mezan Center for Human Rights (2016, 24. desember). *Al Mezan Issues Report on "The Reality of the Right to Movement and Travel in the Gaza Strip"*. Gaza city: Al Mezan. Tilgjengelig fra <http://www.mezan.org/en/post/21693> [lastet ned 21. april 2017]
- Berti, B. (2015). Non-State Actors as Providers of Governance: The Hamas Government in Gaza between Effective Sovereignty, Centralized Authority, and Resistance. *Middle East Journal*, 69(1), Winter 2015.
- B'Tselem (2016a, 13. januar). *Gaza Strip, Rafah Crossing*. Jerusalem: B'Tselem. Tilgjengelig fra http://www.btselem.org/gaza_strip/rafah_crossing [lastet ned 17. februar 2017]
- B'Tselem (2016b, 11. desember). *Gaza Strip. One quarter of Gazan requests for cancer treatment in Israel or the West Bank denied or ignored (WHO figures)*. Jerusalem: B'Tselem. Tilgjengelig fra http://www.btselem.org/gaza_strip/20161211_gaza_patients [lastet ned 27. april 2017]
- COGAT, dvs. Coordinator of Government Activities in the Territories (2011, 5. mai). *Policy on Movement of People between the State of Israel and the Gaza Strip*. Tel Aviv: COGAT. Oversatt av Gisha. Tilgjengelig via Gisha http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/entering_and_exiting_gaza/03en.pdf [lastet ned 21. april 2017]
- COGAT (2016, 5. juni). *Unclassified Status of Palestinians Authorizations of Entry into Israel, their Passage between Judea and Samaria and the Gaza Strip and their Travel Abroad*. Tel Aviv: COGAT. Uoffisiell oversettelse av Gisha. Tilgjengelig via Gisha <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/50en.pdf>
- Eldar, S. (2017a, 17. februar). Who benefits from the appointment of Abbas' deputy? *Al Monitor*. Tilgjengelig fra: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/02/palestinians-west-bank-mahmoud-abbas-mohammed-dahlan-rajoub.html> [lastet ned 9. mai 2017]
- Eldar, S. (2017b, 21. mars). Why Egypt's Sisi is pushing Abbas-Dahlan reconciliation. *Al Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/03/israel-palestine-dahlan-abbas-reconciliation-egypt-al-sisi.html> [lastet ned 9. mai 2017]
- Erakat, A. (2014, 17. november). Palestinian analyst: 'Hamas and Muslim Brotherhood one in the same'. *The Media Line*. Tilgjengelig via Jewish Journal <http://jewishjournal.com/opinion/143077/> [lastet ned 9. mai 2017]

- Euro-Mediterranean Human Rights Monitor (2015, 12. april). *New Euro-Mid report documents Israeli harassment at Erez border crossing*. Genève: Euro-Mediterranean Human Rights Monitor. Tilgjengelig fra <http://euromid.org/en/article/770> [lastet ned 28. mars 2017]
- Euro-Mediterranean Human Rights Monitor (2017, januar). *Gaza. 100 thousand hours of isolation*. Genève: Euro-Mediterranean Human Rights Monitor. Tilgjengelig fra http://euromedmonitor.org/uploads/reports/Gaza-100_thousand_hours_of_isolation_en.pdf [lastet ned 21. april 2017]
- European Union (2016, september). *EU Border Assistance Mission at Rafah Crossing Point*. Tel Aviv: EUBAM. Tilgjengelig fra <http://www.eubam-rafah.eu/sites/default/files/newsletters/20160920%20EUBAM%20Rafah%20FACTSHEET.pdf> [lastet ned 23. februar 2017]
- Financial Times (2016, 16. oktober). NGOs complain about tighter Gaza travel restrictions. *Financial Times*. Tilgjengelig fra <https://www.ft.com/content/1f63ef42-93a2-11e6-a1dc-bdf38d484582> [lastet ned 17. februar 2017, krever abonnement]
- Gadzo, M. (2017, 14. februar). Palestinians try to travel from Gaza to Egypt during rare 3-day border opening. *Mondoweiss*. Tilgjengelig fra <http://mondoweiss.net/2017/02/palestinians-travel-opening/> [lastet ned 9. mai 2017]
- Ghannem, E. F. (2016, 19. juli). Jordan slams door on Gazans. *Arab America*. Tilgjengelig fra <http://www.arabamerica.com/jordan-slams-door-gazans/> [lastet ned 21. april 2017]
- Gisha (2014, juli). *The Separation Policy: List of references prepared by Gisha*. Tel Aviv: Gisha. Tilgjengelig fra http://gisha.org/UserFiles/File/publications/separation_policy_2014.pdf [lastet ned 24. mars 2017]
- Gisha (2016, 10. august). *The Gaza Cheat Sheet*. Tel Aviv: Gisha. Tilgjengelig fra <http://gisha.org/reports-and-data/the-gaza-cheat-sheet> [lastet ned 21. april 2017]
- Gisha (2017a, mars). *Gaza in numbers*. Tel Aviv: Gisha. Tilgjengelig fra <http://gisha.org/publication/1656> eller direkte til rapporten her http://gisha.org/UserFiles/File/publications/Inside_look_at_gaza/Gaza_in_no.en.pdf [lastet ned 21. april 2017]
- Gisha (2017b, 3. mars). *Graphs. Exits of Palestinians to Israel and the West Bank via Erez crossing*. Tel Aviv: Gisha. Tilgjengelig fra <http://gisha.org/reports-and-data/graphs> [lastet ned 3. mai 2017]
- Gisha (2017c, mars). *Movement of people via Rafah Crossing*. Tel Aviv: Gisha. Tilgjengelig fra <http://gisha.org/graph/2399> [lastet ned 23. februar 2017]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2012, 5. februar). "Forget About Him, He's Not Here" *Israel's Control of Palestinian Residency in the West Bank and Gaza*, ISBN: 1-56432-864-3. New York: HRW. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/4f3374972.html> [lastet ned 19. april 2017]
- HRW (2016, 31. juli). *Israel: Rules Curtail Gaza Family Visits to Prisoners. Sons, Daughters Over 15 Barred From Visiting Parents*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2016/07/31/israel-rules-curtail-gaza-family-visits-prisoners> [lastet ned 5. april 2017]
- HRW (2017, 2. april). *Unwilling or Unable Israeli Restrictions on Access to and from Gaza for Human Rights Workers*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2017/04/03/israel/palestine-rights-workers-denied-gaza-access> [lastet ned 5. april 2017]
- IntelNews (2014, 19. september). Analysis: How does Israel recruit Palestinians informants in Gaza? *IntelNews*. Tilgjengelig fra <https://intelnews.org/2014/09/19/01-1558/> [lastet ned 21. april 2017]

- Jalal, R. A. (2015, 29. april). Israel's spy recruitment puts Gazans in tough spot. *Al Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/04/gaza-citizens-israel-threats-recruit-informants-erez.html> [lastet ned 27. mars 2017]
- Kamal, S. & Stuart, H. (2016, 5. september). Palestinians paying thousands in bribes to leave Gaza. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2016/08/palestinians-paying-thousands-bribes-leave-gaza-160804084846207.html> [lastet ned 23. februar 2017]
- Khoury, J. (2017, 18. mars). Israel Drastically Reduced Number of Exit Permits for Gazans. *Haaretz*. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.777664> [lastet ned 21. mars 2017]
- Lifos (2015, 20. februar). *Gränseovergången i Rafah – status, kriterier och procedurer vid passage til och från Egypten*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34099> [lastet med 4. april 2017]
- Loveluck, L. (2014, 1. august). Gaza border at Rafah tightly controlled as Egypt remains hostile to Hamas. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2014/aug/01/gaza-border-rafa-egypt-hostility-hamas-political-islam> [lastet ned 23. februar 2017]
- Ma'an News (2017, 22. februar). PA bans Palestinian lawmaker from leaving West Bank. *Ma'an News*. Tilgjengelig fra <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=775612> [lastet ned 8. mai 2017]
- Middle East Eye (2016, 14. november). Egypt opens Rafah border crossing for five days. *Middle East Eye*. Tilgjengelig fra <http://www.middleeasteye.net/news/egypt-opens-rafah-border-crossing-five-days-1954050821> [lastet ned 28. mars 2017]
- OCHA (2017a, 17. januar). *Gaza crossings' operations status: Monthly update - December 2016*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.ochaopt.org/content/gaza-crossings-operations-status-monthly-update-december-2016> [lastet ned 20. april 2017]
- OCHA (2017b, 9. februar). *Protection of Civilians Weekly Report | 24 January - 06 February 2017*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra <http://www.ochaopt.org/content/protection-civilians-weekly-report-24-january-06-february-2017> [lastet ned 20. april 2017]
- OCHA (2017c, 15. februar). *Gaza crossings' operations status: Monthly update - January 2017*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.ochaopt.org/content/gaza-crossings-operations-status-monthly-update-january-2017> [lastet ned 20. april 2017]
- OCHA (2017d). *Rafah Crossing: Movement of people into and out of Gaza. Database*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra <http://data.ochaopt.org/gazacrossing/index.aspx?id=2> [lastet ned 20. april 2017]
- OCHA (2017e, 10. februar). *Overview of access of Palestinians from Gaza in 2016*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.ochaopt.org/content/overview-access-palestinians-gaza-2016> [lastet ned 20. april 2017]
- OCHA (2017f, 13. april). *Gaza crossings' operations status: Monthly update – March 2017*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.ochaopt.org/content/gaza-crossings-operations-status-monthly-update-march-2017> [lastet ned 28. april 2017]
- PCHR, dvs. Palestinian Centre for Human Rights (2017, 20. mars). *State of the Gaza Strip Border Crossings 01-28 February 2017*. Gaza: PCHR. Tilgjengelig fra <http://pchrghaza.org/en/?p=8943> [lastet ned 20. april 2017]
- Press TV (2017, 23. januar). Teenage patient dies in Gaza after being denied access to hospital. *Press TV*. Tilgjengelig fra <http://www.presstv.ir/Detail/2017/01/23/507358/Palestinian-teen-Israeli-blockade-Gaza> [lastet ned 7. april 2017]
- Rafah Today (2016, 9. august). The Rafah Border Crossing in Egypt – A history of the openings and closings. *Rafah Today*. Tilgjengelig fra <http://www.rafahtoday.org/the-rafah-border-crossing-in-egypt-a-history-of-the-openings-and-closings/> [lastet ned 21. april 2017]

- Rudoren, J. (2014, 4. september). Between Gaza and Israel, a Border Crossing in Need of Travelers. *The New York Times*. Tilgjengelig fra https://www.nytimes.com/2014/09/05/world/middleeast/at-the-border-between-gaza-and-israel-a-crossing-in-need-of-travelers.html?_r=0 [lastet ned 28. mars 2017]
- Satin, J. (2016, 16. mai). Palestinians forced to pay \$3,000 bribes to cross into Egypt: report. *i24 News*. Tilgjengelig fra <https://www.i24news.tv/en/news/international/middle-east/113465-160516-palestinians-forced-to-pay-3-000-bribes-to-cross-into-egypt-report> [lastet ned 19. april 2017]
- UNHCR (2015, november). *Access through Rafah Border Crossing, the Gaza Strip*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/pdfid/5657ff174.pdf> [lastet ned 19. april 2017]
- U.S. Department of State (2017, 3. mars). *Country Report on Human Rights Practices 2016 - Israel and The Occupied Territories - The Occupied Territories*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra http://www.ecoi.net/local_link/337197/466957_en.html [lastet ned 7. april 2017]
- Visados.com (u.å.). *Visas for Egypt*. [s.l.]: Visados.com. Tilgjengelig fra <http://visados.com/en/visa-for-Egypt> [lastet ned 19. april 2017]
- WHO (2017a, 23. mars). *Health Access for Referral Patients from the Gaza Strip*, Monthly Report, January 2017. Genève: WHO. Tilgjengelig fra http://www.emro.who.int/images/stories/palestine/WHO_monthly_Gaza_access_report-Jan-2017_final-.pdf?ua=1 [lastet ned 7. april 2017]
- WHO (2017b, 19. april). *Health Access for Referral Patients from the Gaza Strip*, Monthly Report, February 2017. Genève: WHO. Tilgjengelig fra <http://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/monthly-report-health-access-referral-patients-gaza-strip-5> [lastet ned 28. april 2017]
- Wikipedia. *Visa policy of Egypt* (sist endret 5. april 2017). Tilgjengelig fra https://en.wikipedia.org/wiki/Visa_policy_of_Egypt [lastet ned 21. april 2017]

Muntlige kilder

Gaza

- Akademiker i Gaza, anonymisert. Møte i Gaza 25. oktober 2016.
- Ahmed Youssef, lederen for House of Wisdom. Møte i Gaza, 26. oktober 2016.
- GMHP, dvs. Gaza Community Mental Health Programme. Møte i Gaza 25. oktober 2016.
- Journalist i Gaza, anonymisert. Møte i Gaza 25. oktober 2016.
- Kilde A, palestinsk kontakt i Gaza. E-post 1. september 2016.
- Kilde B. Møte i Gaza 26. oktober 2016.
- PLC-medlem fra Fatah, anonymisert. Møte i Gaza 26. oktober 2016.
- Raji Sourani, leder for PCHR, dvs. Palestinian Centre for Human Rights. Møte i Gaza 25. oktober 2016.
- Majed Abu Ramadan, lege. Møte i Gaza 26. oktober 2016.
- PNGO, dvs. Palestinian Non-Governmental Organizations Network. Møte i Gaza 27. oktober 2016.

Vestbredden

- OCHA, ved Ray Dolphin. Møte i Jerusalem 31. oktober 2016.
- Ministry of Interior, ved viseinnenriksminister Mohammad Mansour m.fl. Møte i Ramallah 30. oktober 2016.

Israel

- COGAT, Yoav Bistrisky, Ltc Head of International Branch. Møte i Jerusalem 2. november 2016.
- Gisha, ved Noam Rabinovich, direktør for internasjonale relasjoner. Møte i Tel Aviv 2. november 2016.

Oslo

- Al-Haq, ved Shawan Jabarin. Møte i Oslo 5. april 2017.